

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 : การวิเคราะห์พหุระดับ
The Causal Factors Affecting the Democracy Culture of Mathayomsuksa
5 Students under The Secondary Education Service Area Office 26 :
Multi-level Analysis.

พูนสุข สมดี¹

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน²

อรรณู ชูยกระเดื่อง³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย 2) เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับวัฒนธรรมประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 960 คน จาก 32 ห้องเรียน 14 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบวัดวัฒนธรรมประชาธิปไตย (2) แบบวัดการยอมรับแบบประชาธิปไตย (3) แบบวัดทักษะทางสังคม (4) แบบวัดอิทธิพลของสื่อ (5) แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (6) แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (7) แบบวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (8) แบบวัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์เชิงยืนยันพหุระดับ (mCFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ

¹ มหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 1046.831$ $df = 387$ $CFI = 0.930$ $TLI = 0.903$ $RMSEA = 0.042$ $SRMR_w = 0.017$ $SRMR_B = 0.414$ ซึ่งค่า $\chi^2/df = 2.705$

2. ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับวัฒนธรรมประชาธิปไตย ผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ในระดับนักเรียนหรือระดับภายในกลุ่ม (Within Group) พบว่า ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.674, 0.181 และ -0.359 ตามลำดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคม และอิทธิพลของสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.192 และ 0.068 และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.449 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ร่วมกันทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนได้ ร้อยละ 23.30

2.2 ในระดับห้องเรียนหรือระหว่างกลุ่ม (Between Group) พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.862 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียน โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.531 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ร่วมกันทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียนได้ ร้อยละ 67.30

คำสำคัญ : วัฒนธรรมประชาธิปไตย, การวิเคราะห์พระระดับ

ABSTRACT

This study aimed 1) to develop and test the validity of the structural equation model of multi – level factors influencing democracy culture, and 2) to estimate direct inherence size and indirect influence of the variables in the structural equation model of multi – level of democracy culture. The sample consisted of 960 Mathayomsuksa 5 student from 32 classrooms at 14 schools under the Secondary Education Service Area Office 26 in the first semester of the academic tear 2012, obtained using the multistage random sampling technique. The instruments used in the study were : (1) a scale on democracy culture (2) a scale on democracy rearing (3) a scale on social skill (4) a scale on mass media influence (5) a scale on peer – friend relationship (6) a scale on peer – teacher relationship (7) a scale on learning process focused on the democratic (8) a scale on democracy activity in school. The collected data were anlysed using descriptive statistics, multiple correlation analysis, confirmatory factor analysis, multi – level confirmatory factor analysis, and multi – level structural equation model analysis.

The results of the study could be summarized as follows :

1. The structural equation model of multi-level factors influencing democracy culture of mathayomsuksa 5 students under the secondary education service area office 26 was in harmonious congruence with the empirical data by considering from the statistics used for checking the validity of the model : $\chi^2 = 1046.831$ $df = 387$ $CFI = 0.930$ $TLI = 0.903$ $RMSEA = 0.042$ $SRMR_W = 0.017$ $SRMR_B = 0.414$ while $\chi^2/df = 2.705$.

2. The result of estimating the values of the sizes of direct influences and indirect influences of the variables in the structural equation model of multi – level of democracy culture, were as follow :

- 2.1 At the student level or within group level, it was found that social skill, influence mass media and peer–friend relationship had direct influences on students’ democracy culture at the .01 level of significance with influence sizes of

0.674, 0.181, and -0.359 respectively. Democracy rearing had an indirect influence on Students' democracy culture through social skill and influence mass media at the .01 level of significance with the influence sizes of 0.192 and 0.068 respectively. And peer – friend relationship had an indirect influence on Students' democracy culture through social skill at the .01 level of significance with the influence size of 0.449. In term of predicting power, all of the predictive variables including democracy rearing, social skill, influence mass media, and peer – friend relationship could cooperatively predict student's democracy culture at 23.30 percent.

2.2 At the classroom level or between groups level, it was found that learning process focused on the democratic had a direct influence on classroom' democracy culture at the .01 level of significance with influence size 0.862. However, peer – teacher relationship had an indirect influence on classroom' democracy culture through learning process focused on the democratic at the .01 level of significance with the influence size of 0.531. In term of predicting powers, all of the predictive variable including peer – teacher relationship and learning process focused on the democratic could cooperatively predict classroom's democracy culture at 67.30 percent.

Keywords : Democracy Culture, Multi-level Analysis

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยของเราประสบปัญหาความแตกแยกทางความคิดทั้งด้านวัฒนธรรมและการเมืองอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นำมาซึ่งปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ มากมายในสังคม ทุกวันนี้ก็ยังหาสาเหตุไม่ได้ว่าแท้จริงแล้วปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยนั้น เกิดจากสาเหตุใด กระทรวงวัฒนธรรม ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าว พบว่าปัญหาความวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยของเรานั้น มีสาเหตุมาจากวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่บกพร่อง คนไทยยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทำให้ในหลายปีที่ผ่านมาเกิดความขัดแย้งทางการเมืองและความขัดแย้งทางสังคมมากมาย(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. 2552 : 1-2)

วัฒนธรรมประชาธิปไตยทุกชนิดมีรากฐานของตน วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต สิ่งที่ลึกกว่าวัฒนธรรม คือ สัจธรรม ความเชื่อความจริง ประชาธิปไตย คือ การเคารพศักดิ์ศรี คุณค่าของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จึงเป็นศีลธรรมพื้นฐานที่เป็นที่มาของสิ่งดีงามทั้งปวง การเคารพสิทธิมนุษยชน และความยุติธรรมเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการอยู่ร่วมกัน

การที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริงนั้น จะต้องทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยของแต่ละบุคคลในสังคมไทย เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ควรศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอันเป็นกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทยต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยโดยศึกษาเป็น 2 ระดับ คือระดับนักเรียนและระดับห้องเรียน อันเป็นแนวทางและประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ครู อาจารย์ผู้สอน สื่อมวลชน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งจะได้นำเอาปัจจัยเหล่านี้ไปส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 5 ปีการศึกษา 2554 มีโรงเรียนทั้งหมด 35 โรงเรียน มีจำนวนห้องเรียน 157 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 5,598 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Random sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดล ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ที่ประมาณค่าในโมเดล เพื่อให้การทดสอบทางสถิติมีความแม่นยำมากขึ้น โดยเส้นอิทธิพลที่ต้องการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลเต็มรูปมีจำนวน 42 เส้น ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จึงต้องการอย่างต่ำ 840 คน ดังนั้น ได้จำนวนนักเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียน จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 32 ห้องเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 960 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor variables) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1.1 ระดับนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.1.2 ระดับห้องเรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion variable) คือ วัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือจำนวน 2 ฉบับ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ

4.1 แบบวัดวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .26 ถึง .67

4.2 แบบวัดปัจจัยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทั้งหมด 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 80 ข้อ

ด้านที่ 1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .43 ถึง .65

ด้านที่ 2 แบบวัดทักษะทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .36 ถึง .67

ด้านที่ 3 แบบวัดอิทธิพลของสื่อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .43 ถึง .66

ด้านที่ 4 แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .44 ถึง .77

ด้านที่ 5 แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .33 ถึง .77

ด้านที่ 6 แบบวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .51 ถึง .77

ด้านที่ 7 แบบวัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .58 ถึง .74

สรุปผลการวิจัย

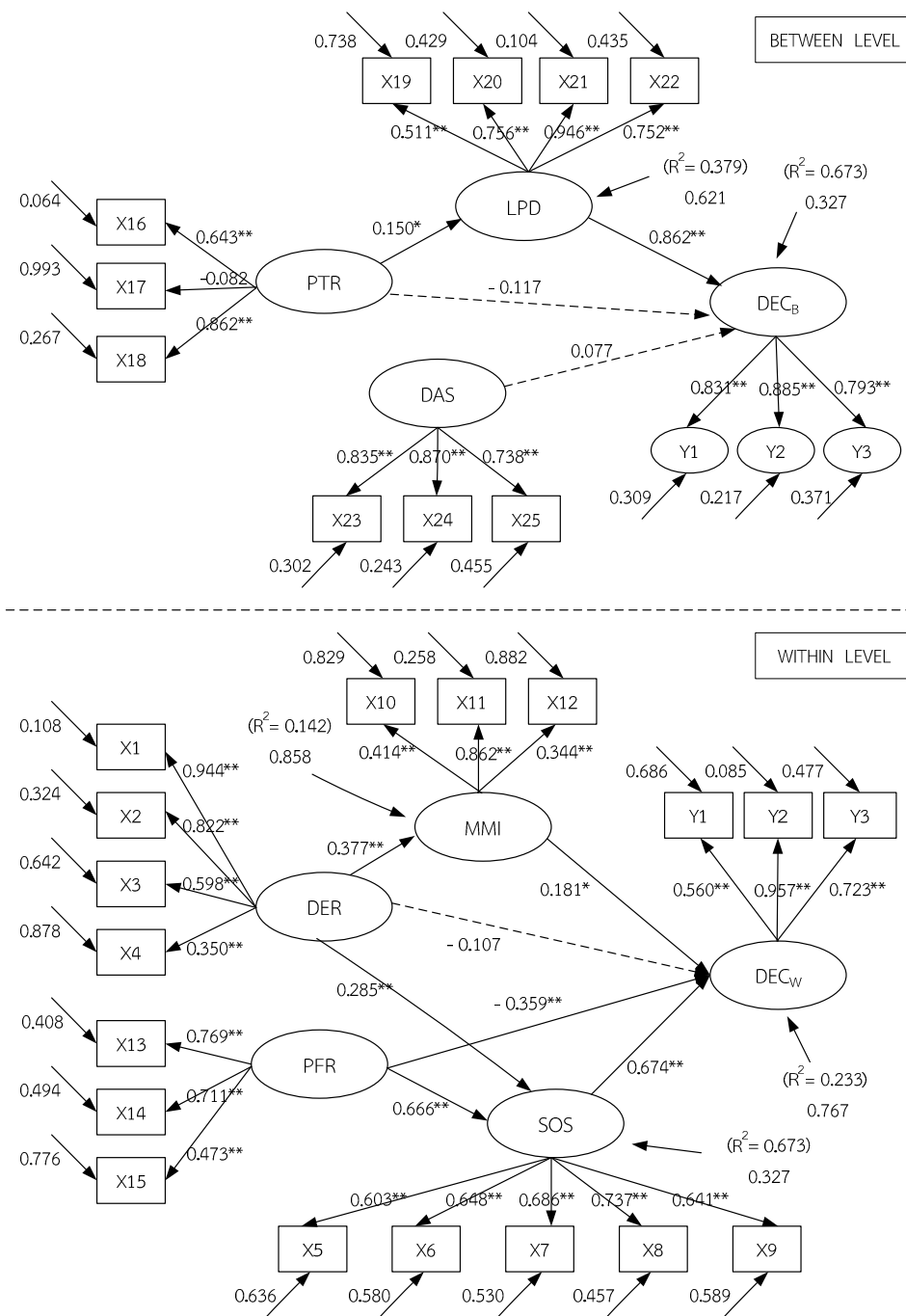
1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพระดัตถ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 1046.831$ $df = 387$ $CFI = 0.930$ $TLI = 0.903$ $RMSEA = 0.042$ $SRMR_W = 0.017$ $SRMR_B = 0.414$ ซึ่งค่า $\chi^2/df = 2.705$

2. ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพระดัตถ์วัฒนธรรมประชาธิปไตย ผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ในระดับนักเรียนหรือระดับภายในกลุ่ม (Within Group) พบว่า ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.674, 0.181 และ -0.359 ตามลำดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคม และอิทธิพลของสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.192 และ 0.068 และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.449 ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ร่วมกันทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนได้ ร้อยละ 23.30

2.2 ในระดับห้องเรียนหรือระหว่างกลุ่ม (Between Group) พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.862 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียน โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.531 ด้านอำนาจพยากรณ์

ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย ร่วมกัน
ทำนายวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียนได้ ร้อยละ 67.30

อภิปรายผล

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพระระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ที่มาของการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยใช้ทฤษฎีของนักการศึกษาในการสร้างโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว และใช้ผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านในการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีขนาดมากเพียงพอตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของจำนวนหน่วยที่เก็บข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์พระระดับ คือ 32 หน่วย

2. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพระระดับวัฒนธรรมประชาธิปไตย ระดับนักเรียนแยกอภิปราย รายปัจจัย ได้ดังนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทางทักษะทางสังคม และอิทธิพลของสื่อ โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมดีขึ้น และนักเรียนจะได้รับอิทธิพลจากสื่อมากขึ้น เมื่อนักเรียนมีทักษะทางสังคมและได้รับอิทธิพลจากสื่อมากขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญญา พุ่มหมี (2550 : 90-92) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับค่านิยมประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2.2 ทักษะทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีทักษะทางสังคมสูงจะมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยสูงด้วย กล่าวคือ นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ย่อมทำให้วัฒนธรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญญา พุ่มหมี (2550 : 90) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมประชาธิปไตย เนื่องจากทักษะทางสังคมเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะ

ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก และสอดคล้องผลการวิจัยของ Gallay Leslie, Flanagan Constance A. และ Duo, Samuel (2011) ได้ศึกษา ทักษะคิดของวัยรุ่นอเมริกันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทางด้านประชาธิปไตย พบว่า การใช้ทักษะทางสังคม เช่นการประนีประนอม ความสามัคคี จะช่วยให้ สังคมประชาธิปไตยของเด็กดีขึ้น

2.3 อิทธิพลของสื่อ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยส่งผล ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อสูงจะมีวัฒนธรรม ประชาธิปไตยสูงด้วย กล่าวคือ สื่อมวลชนมีอำนาจจูงใจให้นักเรียนรับรู้ข้อเท็จจริง ความรู้และข้อคิดเห็น และข้อมูลทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของเพ็ญภา พุ่มหมี (2550 : 90) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า อิทธิพลของสื่อ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมประชาธิปไตยเนื่องจาก สื่อมวลชน มีอิทธิพลต่อ กระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ

2.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรม ประชาธิปไตย โดยส่งผลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน โดยผ่านทางอิทธิพลของสื่อ โดยส่งผลทางบวก อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแสดงว่า พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันมีผลต่อ วัฒนธรรมประชาธิปไตย แต่พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันนั้นมีทั้งทางบวกและทางลบ กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม สามารถชักจูงความรู้ ทักษะคิด แนวคิด และค่านิยมของสมาชิก ในกลุ่มได้ หากนักเรียนให้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการชักจูงความรู้ ทักษะคิด แนวคิด และค่านิยม มากเกินไป อาจส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ กรอนลันด์ (เพ็ญภา พุ่มหมี 2550 : 91 อ้างอิงจาก Gronlund. 1959 : 232) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน ได้มีความสัมพันธ์ กับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน เด็กจะได้รับรู้บทบาทของตนเองว่า ควรปฏิบัติ อย่างไร เมื่อต้องการอยู่กับเพื่อน การที่เด็กอยู่ร่วมกันกับเพื่อนได้ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเขาสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนฝูงได้อย่างมีความสุข ย่อมปรารถนาที่จะมี ความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น และทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป ดังนั้นเมื่อเด็กมีความสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อนจึงมีอิทธิพลในการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของเด็กด้วย จึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญมากในการคบเพื่อน กลุ่มเพื่อนของบุตรหลานท่าน และต้องกำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด

3. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพหุระดับวัฒนธรรมประชาธิปไตยระดับห้องเรียน แยกอภิปราย รายปัจจัย ได้ดังนี้

3.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของห้องเรียน โดยผ่านทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู จะส่งผลให้นักเรียนได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยมากขึ้น เมื่อนักเรียนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยมากขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญภา พุ่มหมี (2550 : 90-91) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมประชาธิปไตย เนื่องจากพฤติกรรมของครูทั้งพฤติกรรมทางวาจาและพฤติกรรมไม่ใช้วาจา ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนการสอน และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งสิ้น

3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หากครูเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตยมากขึ้น ก็ส่งผลให้นักเรียนมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยสูงขึ้น กล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย จะยึดรูปแบบประชาธิปไตย ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ การใช้ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล การทำงานเป็นกลุ่มคณะ การใช้กระบวนการประชาธิปไตย และกระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของournell, Wayne (2009) ได้ศึกษา การใช้ YouTube เพื่อใช้ในการสอนการอภิปรายเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อของการเลือกตั้งประธานาธิบดี พบว่า การใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ YouTube มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นช่องทางที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นที่สนใจของนักเรียน นักเรียนสามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประชาธิปไตยใน YouTube และร่วมกันอภิปราย เสนอความคิดของตนเอง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การใช้เหตุผล การยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น เรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมประชาธิปไตยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เพื่อให้การส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ครู สื่อมวลชน รัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประชาธิปไตยและต้องร่วมมือกันส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย อันจะช่วยให้การพัฒนาประชาธิปไตยไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย แสดงว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย ดังนั้น ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย โดยจัดการสอนที่โดยใช้กิจกรรมหรือสอดแทรกกิจกรรมต่างๆที่ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับนักเรียนเสมอทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สมการโครงสร้างพระดัตถ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย เช่น บรรยายากาศประชาธิปไตย เจตคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น จึงควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาธิณี สุวรรณภาสิต. “อินเทอร์เน็ตสื่อมวลชนในสังคมใหม่”. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 17 : มกราคม 2542.
- ประเวศ วะสี. ยุคเครื่องโครงสร้างประชาธิปไตย. วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 49 ฉบับที่ 6 : มิถุนายน 2553.
- ป.มหาพันธ์ (นามแฝง). สอนเด็กให้เป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : วังบูรพา. 2546.
- พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. วัฒนธรรมประชาธิปไตยต้องให้การศึกษา. วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 48 ฉบับที่ 4 เมษายน 2552.
- เพ็ญญา พุ่มหมี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552.
- Journell Wayne. Using YouTube to Teach Presidential Election Propaganda: Twelve Representative Videos. Social Education, 7 (73) : 325-329, 362-363, Nov-Dec 2009.
- Gallay Leslie, Flanagan A. Constance , Duo, Samuel. Retribution or Reconciliation: Young Americans' Attitudes toward Peaceful Transitions of Power. Youth & Society, 2(43) : 568-582 June, 2011.